

PUBLIC SERVICE POWERS OF LOCAL SELF-GOVERNMENT BODIES AS AN INTEGRAL COMPONENT OF THE PROTECTION OF HUMAN RIGHTS BY PUBLIC ADMINISTRATION

ПУБЛІЧНО-СЕРВІСНІ ПОВНОВАЖЕННЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ ПУБЛІЧНОЮ АДМІНІСТРАЦІЄЮ

Shtefiuk O. O.

*Postgraduate Student at the Department
of Public Law
Yuriy Fedkovych Chernivtsi
National University
Chernivtsi, Ukraine*

Штефіук О. О.

*аспірант кафедри публічного права
Чернівецький національний
університет імені Юрія Федьковича
м. Чернівці, Україна*

Поступальний рух нашої держави до європейського простору вимагає переосмислення основних підходів щодо функціонування та діяльності органів публічної влади. В сучасних умовах ключову роль у відносинах громадян та держави відіграє публічно-сервісна діяльність. Вона здійснюється органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування (далі – ОМС) та суб'єктами, які наділені делегованими повноваженнями щодо можливості прийняття відповідних рішень. Це надає можливість останнім надавати різноманітні послуги у різноманітних сферах: економіки, соціального захисту, охорони здоров'я, правоохоронній сфері тощо.

Якщо аналізувати нормативно-правову основу якою врегульовується діяльність із надання такого виду послуг, можемо зазначити, що вона складається з двох великих блоків законодавства. До першого можемо віднести вітчизняне законодавство, яке представлене широким спектром нормативних актів, серед яких, в контексті тематики дослідження варто виділити: Закони України «Про адміністративні послуги», «Про адміністративну процедуру», «Про медіацію», «Про соціальні послуги», «Про надання публічних (електронних публічних) послуг щодо декларування та реєстрації місця проживання в Україні», «Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг» тощо. Водночас, є значна кількість кодексів які передбачають здійснення публічно-сервісної діяльності у адміністративних правовідносинах між особою та відповідним органом публічної влади. Як приклад, можемо навести врегулювання процедури надання

податкових консультацій платникам податків органами податкової служби що передбачено Податковим кодексом України.

Інший блок являють собою міжнародні юридичні акти, які вплинули формування системи національного законодавства яким здійснюється правове регулювання діяльності публічної адміністрації у сфері надання публічних послуг різних видів. Такою, до прикладу, є Концепція розвитку електронного урядування в Україні схвалена Постановою Кабінету Міністрів України від 20.09.2017 № 649-р. Відповідно до її положень, електронне врядування є одним із важливих інструментів розвитку інформаційного суспільства. На підставі вказаної концепції у 2021 році прийнято Закон України «Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг». Ним здійснюється надання електронних публічних послуг, публічних послуг, комплексних електронних публічних послуг, автоматичного режиму надання електронних публічних послуг [1]. Такі зміни так чи інакше призвели до перегляду існуючих правових основ на яких базується діяльність органів публічної влади із надання відповідних публічних послуг.

Однак, на нашу думку, іншою не менш важливою категорією яка тісно пов'язана із безпосереднім виконанням таких дій є поняття «публічно-сервісні повноваження». Варто зазначити, що останні поки що у вітчизняній літературі не досліджені. Це пов'язано із тим, що активне впровадження нових способів одержання громадянами публічних послуг, залишає поза увагою дослідження змін, які відбуваються в адміністративно-правовому статусі органів публічної влади, які такі послуги надають. Крім цього є очевидним є взаємозв'язок між категоріями «публічно-сервісна діяльність», «публічно-сервісні повноваження» та «публічна послуга». Всі ці три поняття є частиною загального механізму забезпечення прав людини і громадянина в сучасних умовах. Існуючі способи одержання особою таких послуг сьогодні активно змінюються та набувають нових форм. Вдосконалюється адміністративно-правовий механізм їх реалізації, передбачається окрема процесуальна діяльність щодо захисту порушеного права під час надання таких послуг, прийнято нормативні акти які врегульовують процедуру надання таких послуг, їх оскарження тощо.

Як приклад, проаналізуємо Закон України «Про адміністративні послуги». З-поміж інших нормативних актів, які врегульовують діяльність органів публічної влади з надання таких публічних послуг, у ньому містяться норми, якими закріплюються саме публічно-сервісні повноваження органів, яким надано можливість здійснювати таку діяльність. Так, адміністратор, будучи посадовою особою органу, яким утворено центр надання адміністративних послуг, надає їх чи організовує таке надання через налагодження взаємодії з суб'єктами надання

адміністративних послуг наділений публічно-сервісними повноваженнями. Це впливає з положень ст. 4 Закону. Так, до основних завдань адміністратора входить: надання суб'єктам звернень вичерпної інформації та консультацій щодо вимог та порядку надання адміністративних послуг; прийняття від суб'єктів звернень документів, необхідних для надання адміністративних послуг, їх реєстрація та подання документів (їх копій) відповідним суб'єктам надання адміністративних послуг не пізніше наступного робочого дня після їх отримання; видача або забезпечення направлення через засоби поштового зв'язку суб'єктам звернень результатів надання адміністративних послуг (у тому числі рішення про відмову в задоволенні заяви суб'єкта звернення), повідомлення щодо можливості отримання адміністративних послуг, оформлених суб'єктами надання адміністративних послуг; організаційне забезпечення надання адміністративних послуг суб'єктами надання адміністративних послуг; здійснення контролю за дотриманням суб'єктами надання адміністративних послуг термінів розгляду справ та прийняття рішень; надання адміністративних послуг за рішенням органу, який прийняв рішення про утворення центру надання адміністративних послуг та інші [2].

Вказані положення отримали своє продовження у розширенні мережі центрів надання адміністративних послуг при органах ОМС. Розпорядженням Кабінету Міністрів України «Деякі питання оптимізації мережі та функціонування центрів надання адміністративних послуг» від 17 березня 2021 р. № 254-р збільшено їх кількість з 486 до 868 [3]. Станом на 2021 рік у 19 областях було завершено процес трансформації ЦНАПів райдержадміністрацій на ЦНАПи органів місцевого самоврядування. Тобто, спостерігається тенденція до посилення спектру публічно-сервісних повноважень саме в частині діяльності ОМС [3].

Поряд із цим, слід вказати на певні проблеми, з якими зіштовхнулись омс під час реалізації публічно-сервісних повноважень в умовах правового режиму воєнного стану. Відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення керованості державою в умовах воєнного стану» центральна влада у громадах може визначати особливості надання адміністративних та інших публічних послуг. При цьому перебіг строків звернення за отриманням таких послуг і строків їх надання зупиняється (якщо інше не визначено КМУ) [4].

На нашу думку, розвиток системи надання публічно-сервісних послуг в Україні відбувається надзвичайно швидким темпом. Прийнята низка нормативних актів, які значно спрощують можливість отримання таких послуг особами, що їх потребують. Поряд із цим, потребує

детального вивчення категорія «публічно-сервісні повноваження» як така, що безпосередньо впливає на якість, швидкість та своєчасність надання таких послуг. Відповідна дискусія про удосконалення процедур реалізації публічною адміністрацією публічно-сервісних повноважень може знайти відображення у формулюванні пропозицій щодо нормативно закріплення поняття «публічно-сервісні повноваження органів місцевого самоврядування», що відповідатиме європейським принципам і стандартам врегулювання взаємовідносин між особами та такими органами.

Література:

1.: Закон України Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг від 15.07.2021 р. № 1689-IX: станом на 13 груд. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1689-IX#Text> (дата звернення: 16.05.2023).

2. Про адміністративні послуги : Закон України від 06.09.2012 р. № 5203-VI : станом на 31 берез. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17#Text> (дата звернення: 16.05.2023).

3. Деякі питання оптимізації мережі та функціонування центрів надання адміністративних послуг : Розпорядж. Каб. Міністрів України від 17.03.2021 р. № 254-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254-2021-p#Text> (дата звернення: 16.05.2023).

4. Про внесення змін до деяких законів України щодо функціонування державної служби та місцевого самоврядування у період дії воєнного стану : Закон України від 12.05.2022 р. № 2259-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2259-20#Text> (дата звернення: 16.05.2023).